

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Regeling specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetaik.nl.

1. Wat is de aanleiding?

Het huidige kabinet heeft in het coalitieakkoord¹ het streven uitgesproken om op korte termijn een groot aantal woningen te realiseren. Dit kabinet heeft daarom voor de komende 10 jaar € 7,5 miljard beschikbaar gesteld voor de infrastructurele ontsluiting van de woningbouwambitie van 900.000 woningen. Hiervan stelt het kabinet maximaal € 1,5 miljard (inclusief btw) beschikbaar aan gemeenten voor kleine bereikbaarheids- en infrastructurele maatregelen om woningbouwplannen (binnen 3 tot 5 jaar start bouw) te kunnen realiseren.²

2. Wie zijn betrokken?

Gemeenten hebben in 2022 een voorstel met een pakket aan bereikbaarheids- en infrastructurele maatregelen kunnen indienen bij het Rijk. De ministeries IenW en BZK hebben gezamenlijk deze voorstellen beoordeeld en een selectie gemaakt van proposities die in aanmerking komen voor een uitkering. Met de gemeenten van de geselecteerde voorstellen zijn in de BO's Leefomgeving en BO's MIRT 2022 afspraken gemaakt met het Rijk over onder meer het pakket van bovenplanse bereikbaarheids- en infrastructurele maatregelen, het aantal woningen en het bedrag dat het Rijk bijdraagt aan de benodigde investeringen. Vervolgens hebben IenW en BZK samen een regeling opgesteld om de middelen aan de gemeenten te kunnen uitkeren.

3. Wat is het probleem?

Er is in Nederland sprake van een tekort aan (betaalbare) woningen. Tot en met 2030 moeten er in Nederland 900.000 woningen bij komen. Door gemeenten (financieel) te ondersteunen bij investeringen in bovenplanse infrastructuur- en bereikbaarheidsmaatregelen om nieuwe woningbouwlocaties op een goede manier te ontsluiten, kunnen bestaande woningbouwplannen worden uitgevoerd.

4. Wat is het doel?

Het doel van de regeling is om gemeenten in staat te stellen om via kleine bereikbaarheids- en infrastructuurmaatregelen woningbouwplannen (binnen 3 tot 5 jaar starten met bouwen) te verwezenlijken. Het kan hierbij gaan om een breed scala aan maatregelen zoals aanpassingen van wegen, (fiets) tunnels, mobiliteitshubs, aanpassingen rond (bus)stations en aanleg van fietsroutes. Zonder deze investeringen in de bereikbaarheid kunnen de geplande aantallen woningen niet of niet op korte termijn worden gerealiseerd. In totaal worden er met deze regeling 105 woningbouwplannen verwezenlijkt, waarmee de bouw van circa 207.000 woningen worden mogelijk gemaakt.

¹ Coalitieakkoord 2021 – 2025, Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst

² Kamerstukken II, 2022/23, 36200-A, nr. 9.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Overheidsingrijpen is nodig om de druk op de woningmarkt te verlichten. In grote delen van Nederland is het tekort aan woningen erg groot. Het is daarom van nationaal belang om woningen te realiseren en om te zorgen dat deze nieuwe woningbouwlocaties goed worden ontsloten.

6. Wat is het beste instrument?

De middelen worden uitgekeerd via een specifieke uitkering. Op grond van de Financiële-verhoudingswet is een specifieke uitkering de aangewezen manier om het geld te verstrekken. De voorgenomen regeling geeft een juridische basis om de middelen vanuit het Mobiliteitsfonds naar gemeenten over te hevelen. De regeling stelt regels over de looptijd en het rapporteren en verantwoorden van de voortgang van de realisatie van de infrastructurele voorzieningen en de woningbouw op de betreffende woningbouwlocaties. Op die manier houdt het Rijk zicht op de voortgang van de activiteiten die het financiert.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Met het toekennen van de middelen wordt een belangrijk bijdrage geleverd aan het realiseren van nieuwe woningen, en daarmee aan de opgave om tot en met 2030 900.000 woningen te realiseren. De infrastructurele- en bereikbaarheidsmaatregelen zijn verschillend van aard. Veel maatregelen dragen bij aan een robuuster mobiliteitsnetwerk in woningbouwgebieden en daarbuiten. Ook dragen een groot aantal maatregelen bij aan het stimuleren van verplaatsingen per fiets of te voet door investeringen in verbindingen voor langzaam verkeer en mobiliteitshubs. Indirect levert dit een ook bijdrage aan het beperken van de impact van autogebruik op het milieu.

In 2022 hebben gemeenten een propositie ingediend met een voorstel voor één of meerdere maatregelen inclusief toelichting, feiten en cijfers. Bij de aanvraagprocedure zullen gemeenten de gegevens aanleveren die nog missen om de beschikkingen te kunnen opstellen. De verantwoording van de besteding van de middelen zal primair worden gedaan via de SiSa systematiek (Single information, Single audit) met een eenmalige informatie verstrekking en een eenmalige accountantcontrole. Daarnaast leveren gemeenten jaarlijks beleidsmatige informatie aan met informatie over de voortgang van de woningbouw en de uitvoering van de maatregelen.